

ЦИФРОВІЗАЦІЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Ж. А. КОНОНЕНКО, доцент,
Е. О. НАУМОВ, здобувач вищої освіти
Полтавський університет економіки і торгівлі
Україна, м. Полтава
konon_ukr@ukr.net

Втілення цифровізації в економічне середовище та безпосередньо в бізнесу діяльність стає ядром діджиталізації сьогодення. Використання цифрових технологій запускає модернізацію традиційних секторів економіки та стимулює появу нових інноваційних галузей, які прискорюють економічне зростання та підвищують конкурентоспроможність країни у світовій економічній системі.

Метою нашого дослідження стало пошук шляхів вирішення проблемних питань впровадження цифрових можливостей у реальному секторі економіки.

Наявність ресурсів, насамперед фінансових, залишається основною потребою будь-якого бізнесу. На думку людей, які вже володіють бізнесом, основні перешкоди у розвитку бізнесу є [3]:

- мала кількість необхідного числа клієнтів, що мають характеристики платоспроможності на ринку – 62 %;
- непередбачуваність розвитку обставин в Україні і на внутрішньому ринку – 48%;
- відсутність достатнього рівня фінансів – 43 %;
- несподівані дії держави, які можуть зіпсувати стан бізнесу – 29%;
- недоступність кредитних фондів, у тому числі – програми 5-7-9, кредитів під 0% тощо – 28%;
- зруйнованість ланцюгів постачання – 26%;
- не достатньо дійова, довга і дорога логістика – 23%.

Опитування UNITY «Експрес-оцінка сучасних шляхів розвитку молодіжного підприємництва» (04-05.2022) виявило основні недоліки молодих підприємців, які суттєво не відрізняються від проблем усіх підприємців країни. Серед них:

- скорочення попиту на товари і послуги;
- зруйновані ланки постачання;
- підвищення вартості матеріалів, товарів і послуг;
- збільшення ціни на техніку та обмежена пропозиція;
- погіршенні витрати;
- витрачання працівників;
- витрачання клієнтів і ринків збуту;
- втрачені чи пошкоджені активи;
- вичерпані оборотні фінанси і економія;
- вузький доступ до фінансів [2].

Опитування Європейської бізнес-асоціації також засвідчує погіршення оцінки підприємцями власної фінансової стійкості. 34% повідомляють, що їх грошових резервів вистачить на кілька місяців (40% - у квітні 2022 р.). 12% мають резерви на один місяць, а решта 12% - на півроку. Лише 5% мають фінансові резерви на рік та більше. 29% компаній відзначили нестачу фінансових резервів.

Серед ключових бізнес-рішень на 2022-2023 роки власники виділили такі:

- шукання нових клієнтів / каналів продажів – 68%;
- зменшення витрат – 52%;
- шукання фінансування – 41%;
- запуск нових напрямів бізнесу – 35%;
- антикризове керування – 33%;
- шукання партнерів на зовнішніх ринках – 32%;
- зростання експорту – 30%;
- отримання боргу з клієнтів – 21%;
- зменшення персоналу – 20%.

Про скорочення персоналу говорять і представники МСБ, опитані Європейською Бізнес Асоціацією. 39% респондентів сказали, що будуть змушені звільнити працівників, 22% сказали, що скоротять зарплату.

Головною метою цифровізації є досягнення цифрової трансформації існуючих та створення нових секторів економіки, а також перетворення сфер життя на нові, більш ефективні та сучасні. Таке зростання можливе лише шляхом інтеграції ідей, дій, ініціатив та програм, пов'язаних із цифровізацією, зокрема, у національні, регіональні, галузеві стратегії та програми розвитку. Цифрова трансформація бізнесу передбачає реструктуризацію системи управління організацією бізнесу та прийняття ряду управлінських рішень, а саме через призму вибору методу цифрової трансформації. Є два шляхи: перший – це шлях поступової трансформації, який вважається неефективним, оскільки зміни в цифрових технологіях відбуваються занадто швидко. Другий – стрибкоподібний і більш ризикований, під час якого фірми якнайшвидше нарощують свої внутрішні технологічні можливості за вектором розробки цифрової стратегії компанії та повної зміни існуючої бізнес-моделі [1].

В умовах цифровізації суб'єкти господарювання мають можливість формувати власну особливу систему взаємодії не лише зі споживачами продукту, а й з ресурсопровайдерами, органами державної влади та іншими зацікавленими особами в режимі онлайн через цифрові канали. Для цього, наприклад, можна використовувати соціальні мережі чи створювати власні спільноти цифрових користувачів. Прикладами форматів електронної взаємодії між різними суб'єктами є: надання маркетингових та інформаційних послуг через Інтернет, електронні аукціони, електронні послуги, електронні розрахунки за платежами, електронний документообіг з використанням ЕЦП, електронні операції, електронна реєстрація та ідентифікація, електронна звітність та ін.

Проте практичне використання величезних можливостей, які відкриває цифровізація, потребує цифрових трансформацій у діяльності суб'єктів господарювання. Насамперед, йдеться про зміну ціннісних орієнтацій у бік більшої орієнтації на потреби клієнта, а також організацію діяльності на основі відкритості, гнучкості, креативності організаційних процесів, нелінійності ієрархічних ланцюгів управління. Суб'єкти господарювання повинні не лише поступово впроваджувати сучасні цифрові технології, обладнання чи програмне забезпечення в бізнес-процеси, працювати над створенням нових цифрових або оцифрованих продуктів і послуг, а й трансформувати систему управління, методи комунікації та корпоративну культуру, зрештою сформувати принципово нову бізнес-модель.

Зараз цифрові технології впроваджуються як частина бізнес-процесів, і їх широке використання спостерігається у всіх сферах життя, оскільки:

1) експоненціальне зниження витрат у поєднанні з існуючими хмарними сервісами зменшує капіталовкладення, необхідні для відкриття бізнесу;

2) їх застосування знижує витрати, підвищує продуктивність і ефективність прийняття рішень;

3) вони стають дешевшими і, отже, доступнішими завдяки безкоштовному контенту та послугам (завдяки низьким граничним витратам): користувачі платять лише частину вартості, створеної в цифровій економіці;

4) з їх допомогою можна створювати унікальні вироби, які повністю адаптуються до вподобань замовника [3].

Список використаних джерел:

1. Красножон С., Небилиця А. Розроблення цифрової стратегії підприємства. https://ir.kneu.edu.ua/bitstream/handle/2010/36209/Ipspr_3-21_47.pdf?sequence=1&isAllowed=y

2. Маркевич К. Цифровізація: переваги та шляхи подолання викликів. URL: <https://razumkov.org.ua/statti/tsyfrovizatsiia-perevagy-ta-shliakhy-podolannia-vyklykiv>

3. Мельничук Г. Цифровізація як джерело нових можливостей для розвитку підприємництва. URL: <https://www.forum-ekonomiczne.pl/en/%D1%86%D0%B8%D1%84%D1%80%D0%BE%D0%B2%D1%96%D0%B7%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%8F-%D1%8F%D0%BA>